

ŠKOLSKÝ ŠPECIÁLNY PEDAGÓG

Práca so žiakmi

Hlavnú náplň práce školského špeciálneho pedagóga tvorí priama práca so žiakmi so zdravotným znevýhodnením. Títo žiaci prichádzajú do učebne špeciálneho pedagóga na individuálne konzultácie podľa vopred stanoveného rozvrhu spravidla 1 vyučovaciu hodinu týždenne.

Na hodine sa venujú rozvíjaniu tej kognitívnej funkcie, ktorú diagnostické vyšetrenia odhalili ako problémovú. Časť hodiny je možné využiť aj na objasnenie edukačného obsahu, ktoré sa pri aplikácii bežných pedagogických metód zo dieťaťa nepodarilo pochopiť.

Ako pomôcky pri práci využívame odbornú literatúru, pracovné listy, špeciálne hry a cvičenia, špeciálne pomôcky vyvinuté pre pomoc deťom s poruchou učenia a edukačné počítačové programy.

Dôležitú úlohu špeciálno-pedagogickej intervencie tvoria aj rozhovory so žiakom, ktoré majú posilniť vzťah špeciálneho pedagóga a žiaka na základe dôvery, stimulovať aktivitu a snahu dieťaťa a súčasne ho motivovať do ďalšej práce.

Práca s rodičmi

Termín na konzultáciu si rodičia môžu dohodnúť so špeciálnym pedagógom podľa potreby.

Témou takýchto stretnutí býva výmena skúseností rodiča a učiteľa a hľadanie spoločného postupu pri edukačnom pôsobení na dieťa a pri zdoľávaní jeho špecifických problémov. Dôležitou súčasťou spolupráce s rodičom je aj kompletizácia povinnej dokumentácie a posilnenie sebavedomia rodiča v jeho náročnej úlohe podporovať vzdelávanie dieťaťa so zdravotným znevýhodnením

Práca s učiteľmi a výchovným poradcom

Školský špeciálny pedagóg je poradcom a pomocníkom triednych i predmetových učiteľov pri vzdelávaní žiakov so ŠVVP.

S predmetovými vyučujúcimi vytvára každoročne individuálny vzdelávací plán z predmetu, do ktorého sa premietajú špecifické problémy žiaka vyplývajúce z jeho diagnózy a priebežne s nimi konzultuje prípadné zmeny v ňom. Triednemu učiteľovi je nápomocný pri vyplňaní povinnej školskej dokumentácie (vysvedčenie, katalógový list žiaka). Pomáha riešiť problémy individuálne integrovaných žiakov a pri vypracovaní IVVP. Spolupráca s výchovným poradcom sa zameriava najmä na absolvovanie celoštátneho testovania deviatakov so ŠVVP a na ich umiestnenie na primeraný typ strednej školy.

Spolupráca s CPPP a ČŠPP

Úlohou školského špeciálneho pedagóga je koordinovať proces, za pomoci ktorého sa žiak s problémami v učení stáva žiakom s diagnostikovanou a tolerovanou poruchou učenia. Tento proces vyžaduje spoluprácu nielen rodiča, žiaka, ale aj odborného garanta, ktorým je v tomto prípade CPPP a ČŠPP. Školský špeciálny pedagóg je sprostredkovateľom medzi školou, CPPP a ČŠPP a zabezpečuje súhlas poradenského zariadenia s individuálnou integráciou konkrétneho žiaka.

VÝVINOVÉ PORUCHY UČENIA

Dyslexia - porucha čítania

Môže postihovať rýchlosť, techniku, presnosť čítania a porozumenie textu.

Prejavy:

- zámena opticky podobných písmen napr. b-d, s-z, m-n, u-n ...
- zámena písmen, ktoré sú akusticky podobné napr. b-p, ž-š, t-d, s-z, k-g...
- zámena funkčne podobných písmen, napr. samohlások a-o-e-u, spoluhlások h-k-l
- zámena poradia písmen v čítaných slovách
- vynechávanie písmen, vkladanie samohlások do spoluhláskových skupín, vynechávanie akejkoľvek časti slova
- ťažkosti pri prechode od slabikovania k plynulému čítaniu
- nerozlišovanie kvality písmen, slabík (zanedbávanie dĺžňov, nesprávne čítanie mäkkých a tvrdých slabík di, ti, ni, li, dy, ty, ny, ly, prípadne zámena týchto slabík)

Dysgrafia - porucha grafického prejavu, najmä písania

Znížená schopnosť až neschopnosť osvojiť si zručnosť písania. Porucha postihuje grafickú (formálnu stránku) písomného prejavu, nie obsahovú.

Prejavy:

- nedodržovanie veľkosti a tvaru písmen
- dysgrafik si často nepamätá tvar písmena, dlho si naň spomína, nevie ho napodobniť
- nesprávny sklon písma
- zrkadlové tvary písmen
- zámenny písmen, najčastejšie sa vyskytuje zámena a/o, m/n, b/d, t/d, z/s, p/b, h/ch, k/g, š/ž, h/k/l.

Dysortografia – porucha pravopisu

Nepostihuje celú oblasť gramatiky, týka sa len tzv. špecifických dysortografických javov. Dokáže sa naučiť gramatiku, no nedokáže ju aplikovať v praxi.

Prejavy:

- ťažkosti v diferenciacii mäkkých a tvrdých slabík dy/di, ty/ti, ny/ni, ly/li
- písanie slabík di, ti, ni, li, de, te, ne, le s mäkčeňom
- problematika krátkych a dlhých samohlások
- nerešpektovanie poradia písmen v slovách, vynechávanie písmen
- nezvládnutá analýza viet, spájanie slov vo vetách

Dyskalkúlia - porucha matematických schopností

Dyskalkúlia znamená zaostávanie v schopnosti rozumieť matematickým pojmom, vzťahom a uplatňovať ich pri riešení matematických úloh.

Prejavy:

- nedokáže primerane matematicky manipulovať s konkrétnymi alebo nakreslenými symbolmi
- má ťažkosti zoradiť predmety podľa veľkosti, dĺžky atď.
- nevie určiť rad čísel usporiadaných podľa určitého princípu napr. číselný rad v smere vzostupnom a zostupnom, násobky čísel, párne a nepárne čísla
- nie je schopné prečítať viacmiestne číslo s nulami, čísla napísané zvisle
- má ťažkosti pri písaní viacmiestnych čísel (píše ich v opačnom poradí, zabúda písať nuly)
- nie je schopné prevádzať matematické operácie – sčítanie, odčítanie, násobenie...
- geometrii sa objavujú problémy pri rysovaní a ťažkosti v diferenciacii geometrických tvarov

ADHD – je porucha pozornosti a hyperaktivity

Zvládnuť energiu dieťaťa s touto poruchou nie je jednoduché, vyžaduje si to množstvo trpezlivosti nielen v kruhu rodiny dieťaťa, ale aj v školskom prostredí.

Prejavy:

- dieťa s ADHD je veľmi živé, neposedné
- často sa samo vystavuje riziku a nevydrží pri jednej činnosti viac ako pár minút
- má výrazné problémy pri udržaní koncentrácie, je nesústredené
- dieťa je ťažko ovládateľné
- prejavuje sa časté zabúdanie a neplnenie si školských povinností

ADD - je porucha pozornosti

V podstate má rovnaké príznaky ako dieťa s ADHD, ale s tým rozdielom, že sa u neho neprejavuje nadmerná aktivita, agresivita ani prehnaná impulzivnosť. Sú to deti, ktoré potrebujú rovnako ako deti s ADHD veľmi citlivý prístup, podporu, motiváciu a v niektorých prípadoch a situáciách aj konkrétny návod na to, ako sa správať.

Prejavy:

- je skôr veľmi tiché, ustráchané a nenápadné
- mnohokrát ide o plachého samotára
- má problémy s udržaním

Spracovala: Mgr. Jolana Matejkinová, školský špeciálny pedagóg